

Sustainable development is the pathway to the future we want for all. It offers a framework to generate economic growth, achieve social justice, exercise environmental stewardship and strengthen governance.

: Ban Ki-moon ¹

เมื่อไม่นานมานี้ ผู้เขียนได้เห็นภาพในนิตยสารที่มีผู้อ่านมากที่สุดฉบับหนึ่งในบ้านเรา ภาพสองภาพที่ปรากฏบนกระดาษแบบมันที่เป็นปกของนิตยสารฉบับนั้นสะท้อนภาพลักษณ์อย่างชัดเจนของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ภาพแรกเป็นภาพของชาวนาไทยกลุ่มหนึ่งแต่งกายด้วยเสื้อผ้าเก่าๆและสวมหมวกฟางขนาดใหญ่กันแดดกันฝนได้ พวกเขากำลังก้มลงเก็บเกี่ยวข้าวในทุ่งนาขั้นบันไดบนเนินเขาที่ค่อนข้างลาดชัน ภาพที่สองเป็นภาพถ่ายในระยะใกล้ของนักธุรกิจชาวจีนในชุดสากลสีฟ้าสดใสที่กำลังอ้าปากพูดผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ขณะกำลังกึ่งเดินกึ่งวิ่งตรงดิ่งไปที่ออฟฟิศในย่านธุรกิจของเมืองหลวง สองภาพนี้สะท้อนสิ่งที่ขัดแย้งกันอย่างชัดเจนซึ่งเป็นความจริงที่เกิดขึ้นในประเทศต่างๆในภูมิภาคนี้

ในแต่ละปี องค์การสหประชาชาติหรือยูเอ็นจะจัดพิมพ์เผยแพร่รายงานเกี่ยวกับ “สถานะของอนาคต” (“The State of the Future”) เอกสารชิ้นนี้จะนำเสนอข้อมูลข่าวสารจำนวนมากจากทั่วโลกและบทปริทัศน์เกี่ยวกับสภาวะของโลก ในปี ค.ศ. 2015 เอกสารชิ้นนี้ได้สรุปสภาวะของโลกว่า:

“ผู้คนทั่วโลกกำลังมีฐานะดีขึ้น มีการศึกษาสูงขึ้น มีชีวิตที่สงบสุขมากขึ้น และร้อยละเชื่อมโยงกันมากขึ้น รวมตลอดถึงมีอายุขัยที่ยาวนานมากขึ้น ทว่าในขณะที่เดียวกันโลกใบนี้กลับมีความฉ้อฉลมากขึ้น แออัดมากขึ้น อุณหภูมิสูงขึ้น และเต็มไปด้วยภัยอันตรายมากขึ้น แม้ว่าช่องทางด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารกำลังเริ่มที่จะหดแคบลง ทว่าช่องทางของรายได้กลับกำลังถ่างกว้างมากขึ้นและขยายออกไปทั่วโลก มีพักต้องพูดถึงจำนวนคนว่างงานที่ยังคงมีมากขึ้น”

สิ่งที่ผู้เขียนได้กล่าวถึงข้างต้นเป็นส่วนหนึ่งของ “เรื่องราวขนาดใหญ่” ของโลกที่พวกเราทุกคนใช้ชีวิตอันเปี่ยมด้วยความหวังอันสูงส่งในความก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง เมื่อพิจารณาจากลำดับเวลาของเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติแล้ว ช่วงเวลาประมาณ 300 ปีที่ผ่านมาอาจเป็นเพียงจุดเล็กๆที่อยู่ในช่วงเวลาอันยาวนานของลำดับเวลาของเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติเท่านั้น แต่กลับมีการเปลี่ยนแปลงขนานใหญ่เกิดขึ้นกับโลกทางสังคมซึ่งบรรดานักวิชาการมองแทบไม่ต่างกันว่าเป็นการเปลี่ยนผ่านจากสังคมแบบดั้งเดิมไปเป็นสังคมสมัยใหม่ นักวิชาการหลายคนต่างนำเสนอแง่มุมของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวที่แตกต่างและขัดแย้งกัน รวมตลอดถึงการนำเสนอลักษณะของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวด้วยวิธีการที่ไม่เหมือนกัน คาร์ล มาร์กซ์ (Karl Marx) ให้ความสำคัญกับมติเศรษฐกิจและความขัดแย้ง แมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber) เน้นเรื่องของศาสนาและเรื่องของเหตุผลที่สวนทางกัน เอมีล เดอร์ไคม์ (Emile Durkheim) มองไปที่ความสัมพันธ์ซึ่งมีมนุษย์มีต่อกัน นักวิชาการอีกจำนวนหนึ่งได้พยายามนำเสนอวิธีการในการจัดการกับการเปลี่ยนแปลงเหล่านั้น

อย่างไรก็ดี ก็มี “เรื่องราวขนาดย่อยๆ” อีกจำนวนมาก ซึ่งทั้งนักวิชาการและคนทั่วไปให้ความสนใจโดยเฉพาะเรื่องราวของวิถีการดำเนินชีวิตคนกลุ่มต่างๆในโลก ไม่ว่าจะเป็นลีลาการเดินฮิปฮอปของวัยรุ่นทั่วโลก กลุ่มวัยรุ่นในหลายประเทศที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน การใช้ชีวิตของผู้ที่ป่วยเป็นเอดส์จำนวนไม่น้อย การจับคู่อยู่ด้วยกันของคนเพศเดียวกัน พวกคลั่งศาสนา กลุ่มคนที่สวมใส่เครื่องแต่งกายมุสลิมในพื้นที่สาธารณะของคนที่ไม่ได้เป็นมุสลิม เป็นต้น *พันธกิจของนักวิชาการอันหนึ่งก็คือการนำเสนอคำอธิบายให้กับเรื่องราวขนาดย่อยเหล่านี้ที่ปรากฏหนาตามากขึ้นในทศวรรษแรกของคริสต์ศตวรรษที่ 21 และนำเสนอแนวทางและทางเลือกที่จะอยู่กับสิ่งเหล่านี้ให้ได้ในอนาคต*

¹ http://www.brainyquote.com/quotes/authors/b/ban_kimoon.html

เราเห็นได้แล้วว่า*การเปลี่ยนแปลงทางสังคม (social change)* มีผลกระทบทั้งในทางบวกและในทางลบ จินตภาพของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมได้ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อชี้ให้เห็นโดยเฉพาะถึงการเปลี่ยนแปลงในมิติของวัฒนธรรมและในมิติของสถาบันทางสังคมที่เกิดขึ้นในอดีตและในปัจจุบัน รวมตลอดถึงในอนาคต บรรดานักวิชาการแทบจะเห็นพ้องต้องกันว่า การเปลี่ยนแปลงสำคัญ 3 อย่างในอดีตของสังคมตะวันตกที่มีผลอย่างมากต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม นั่นก็คือ *การปฏิวัติอุตสาหกรรม (Industrial Revolution)* *การปฏิวัติทางการเมือง (Political Revolution)* ที่เชื่อมโยงกับการปรากฏตัวของประชาธิปไตย และ*การปฏิวัติเมือง (Urban Revolution)* ที่มีความสัมพันธ์กับการล่มสลายของชุมชนในชนบท กระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมได้แพร่ขยายและปรากฏให้เห็นทั่วไปในสังคมอื่นๆที่ไม่ใช่ตะวันตก ข้อสังเกตที่ควรนำมาพิจารณาก็คือ *ประการแรก* การเปลี่ยนแปลงทางสังคมเกิดขึ้นทุกแห่งหน แม้ว่าอัตราของการเปลี่ยนแปลงอาจแตกต่างกันในแต่ละสังคม คำพูดคลาสสิกก็คือ “ไม่มีอะไรแน่นอนยกเว้นความตายและภาษี” (“Nothing is constant except death and taxes.” *ประการที่สอง* บางครั้งการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเป็นไปอย่างมีเจตนา ทว่าหลายครั้งที่เดี๋ยวกี้เป็นไปอย่างไม่มี การวางแผนล่วงหน้า บรรดาสังคมอุตสาหกรรมสนับสนุนอย่างเอาจริงเอาจังให้มีการเปลี่ยนแปลงในหลายๆด้าน ตัวอย่างก็คือ นักวิทยาศาสตร์หลายต่อหลายคนแสวงหารูปแบบที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นของพลังงาน และบรรดานักโหราศาสตร์ก็พยายามหาทางโน้มน้าวผู้บริโภครักษาให้เชื่อว่าชีวิตจะไม่สมบูรณ์ถ้าปราศจากการใช้อุปกรณ์ใหม่ๆบางอย่าง อย่างไรก็ตาม บรรดาผู้เชี่ยวชาญเหล่านี้แทบจะไม่ได้คำนึงถึง (หรือกลัวของไม่เห็น !) ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นตามมาจากการเปลี่ยนแปลงที่พวกเขาให้การสนับสนุน *ประการที่สาม* แน่แน่นอนว่าผู้ผลิตรายต้นในยุคแรกต่างพากันเข้าใจว่ารถยนต์จะช่วยให้ผู้คนเดินทางในระยะทางไกลมากโดยใช้เวลาเพียงวันเดียวจากที่ก่อนหน้านี้ในศตวรรษที่แล้วต้องใช้เวลานานถึงหลายสัปดาห์หรือหลายเดือน แต่ไม่มีใครมองเห็นล่วงหน้าว่าการเคลื่อนที่ได้อย่างรวดเร็วด้วยรถยนต์จะมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างลึกซึ้งในสังคมต่างๆของยุโรป สมาชิกของครอบครัวต้องแยกกันอยู่กระจัดกระจาย สภาพแวดล้อมถูกคุกคาม รวมตลอดถึงการแปรสภาพของทั้งนครต่างๆและปริมณฑล นอกจากนี้ บรรดาผู้บุกเบิกด้านการผลิตรายต้นก็แทบจะไม่ได้คาดการณ์ว่าคนจำนวนหลายล้านคนทั่วโลกจะเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางรถยนต์ในแต่ละปี มิพักต้องพูดถึงการเสื่อมทรุดของสภาพแวดล้อมอันมีสาเหตุมาจากรยนต์ ผลซึ่งเป็นอันตรายและไม่มีการวางแผนรับมือล่วงหน้าก็คือสิ่งที่คนรุ่นปัจจุบันมองเห็นได้จากการเติบโตใหญ่ขยายตัวของสังคมสมัยใหม่ซึ่งนักวิชาการจำนวนหนึ่งเรียกว่า “สังคมความเสี่ยง” (“risk society”)

หลายต่อหลายครั้งที่เดียวที่การเปลี่ยนแปลงทางสังคมนำไปสู่ความขัดแย้ง ความขัดแย้งแทบทั้งหมดนำไปสู่ผลทั้งในทางบวกและในทางลบดังกรณีตัวอย่างของรถยนต์ข้างต้น บรรดานายทุนต่างพากันอ้าแขนรับการปฏิวัติอุตสาหกรรมเนื่องจากว่าความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีช่วยเพิ่มผลิตภาพและผลกำไรมหาศาล อย่างไรก็ตาม บรรดาคนงาน –ซึ่งหวาดกลัวว่าเครื่องจักรจะทำให้ทักษะของตนกลายเป็นสิ่งล้าสมัย- กลับต่อต้าน “ความก้าวหน้า” อย่างหัวชนฝา แบบแผนของปฏิสัมพันธ์ที่แปรเปลี่ยนไปได้นำไปสู่ความเข้าใจที่ผิดพลาด ความตึงเครียด และหลายต่อหลายครั้งถึงขั้นเป็นปฏิปักษ์กัน

การเปลี่ยนแปลงบางอย่างมีความสำคัญมากกว่าการเปลี่ยนแปลงอื่นๆ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมบางอย่างเมื่อเกิดขึ้นแล้วก็หมดความสำคัญ ขณะที่การเปลี่ยนแปลงด้านอื่นๆได้ส่งเสียดังมาจนถึงคนรุ่นหลัง นวัตกรรมบางอย่างเช่น เครื่องเล่นเทปและเครื่องโทรสารดูเหมือนว่ามีอายุสั้นมาก นวัตกรรมอื่นๆอย่างเช่นรถยนต์ไม่ได้หมดอายุขัยไปแต่อย่างใด หากมองไปข้างหน้า ใครล่ะที่สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้อย่างแม่นยำว่าเครื่องคอมพิวเตอร์จะเปลี่ยนแปลงโลกทั้งใบนี้ได้ ในคริสต์ศตวรรษที่ 21? ใครล่ะที่สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้อย่างแม่นยำว่าการปฏิวัติด้านสารสนเทศจะกลายเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญเหมือนกับการปฏิวัติอุตสาหกรรม? เช่นเดียวกับรถยนต์และโทรทัศน์ เครื่องคอมพิวเตอร์จะมีทั้งผลกระทบที่เป็นประโยชน์และผลกระทบที่เป็นอันตราย โดยทำให้เกิดงานประเภทใหม่ๆ ขณะเดียวกันก็กวาดงานแบบเก่าออกไปให้พ้นทาง โดยร้อยรัดเชื่อมโยงผู้คนทั้งหลายเข้าด้วยกันผ่านเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ที่นับวันจะขยายขอบเขตมากขึ้น ขณะเดียวกันก็เป็นภัยคุกคามต่อความเป็นส่วนตัวของปัจเจกบุคคล

ความตึงเครียดและความขัดแย้งภายในสังคมก็ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้เช่นกัน มาร์กซ์ได้ประกาศอ้างว่าความขัดแย้งทางชนชั้น (class conflict) เป็นเสมือนเครื่องจักรที่ขับเคลื่อนสังคมต่างๆ จากยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ยุคหนึ่งไปสู่อีกยุคหนึ่ง ในสังคมอุตสาหกรรม-ทุนนิยม การต่อสู้ระหว่างนายทุนและกรรมกรขับเคลื่อนสังคมไปสู่วิธีการผลิตแบบสังคมนิยมหนึ่งศตวรรษหลังอสังกรรมของมาร์กซ์ ตัวแบบนี้ได้ถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนัก กระนั้นมาร์กซ์ก็ยังมองไปข้างหน้าได้อย่างถูกต้องว่าความขัดแย้งที่เกิดจากความไม่เท่าเทียมกัน (ซึ่งในปัจจุบันเป็นเรื่องเกี่ยวกับเชื้อชาติ เพศสถานะ ความพิการ อายุ และชนชั้นทางสังคม) จะเป็นสาเหตุทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในทุกๆ สังคม นอกจากนั้นนักวิชาการจำนวนไม่น้อยก็ยังยืนยันว่าความตึงเครียดภายในระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเป็นสาเหตุที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ความไม่เท่าเทียมกันในหลายๆ เรื่องยังคงขยายขอบเขตออกไปเรื่อยๆ แล้วใครจะสามารถบอกได้ว่าอนาคตของเราจะเป็นเช่นไร?

เมื่อปีค.ศ. 2000 สภาข่าวกรองแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา (US National Intelligence Council / USNIC) ได้จัดทำรายงานชื่อ *Global Trends 2015*² โดยได้พยายามคาดการณ์ว่าสังคมทั้งหลายจะมีรูปร่างหน้าตาเป็นอย่างไรในปีค.ศ. 2015 รายงานนี้ได้กล่าวถึงพลัง “ขับเคลื่อน” หลัก 7 อย่างของการเปลี่ยนแปลงสำหรับอนาคต ซึ่งได้แก่ การเพิ่มจำนวนประชากร การเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อม อำนาจของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เศรษฐกิจโลก การบริหารจัดการระดับชาติ การบริหารจัดการระดับโลก และ “ความขัดแย้งในอนาคต” นักวิชาการหลายคนได้นำเอกสารนี้มีวิเคราะห์หาหนทางที่เป็นไปได้สำหรับอนาคต ทว่าก็ยังไม่มีใครเห็นพ้องต้องกันว่าเรากำลังมุ่งหน้าไปสู่ทิศทางใด และดูเหมือนว่าความตึงเครียดและความขัดแย้งยังคงแฝงฝังอยู่ในแทบทุกดสันทางที่มุ่งสู่ออนาคต

สิ่งหนึ่งที่ปรากฏให้เห็นจากการเปลี่ยนแปลงทั้งหมดก็คือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในแวดวงวิชาการ โดยเฉพาะ *วิธีคิดของนักวิชาการ การสร้างทฤษฎี และการวิจัย* ในช่วง 2-3 ทศวรรษที่ผ่านมา เราได้เห็นการเปลี่ยนกระบวนทัศน์ (*paradigm shift*) และการโจมตีในเชิงวิพากษ์วิจารณ์ที่มีต่อกระบวนทัศน์แบบเก่า ไม่ว่าจะเป็นทฤษฎีแนววิพากษ์ (*critical theory*) แนวคิดที่ให้ความสำคัญกับสิทธิของผู้หญิงหรือเฟมินิสม์ (*feminism*) แนวคิดพหุวัฒนธรรมนิยม (*multiculturalism*) ทฤษฎีวาทกรรม (*discourse theory*) แนวคิดการประกอบสร้างทางสังคม (*social constructivism*) แนวคิดหลังอาณานิคม (*post-colonialism*) แนวคิดสังคมนิยมเชิงวิพากษ์ (*critical realism*) และแนวคิดอื่นๆ ล้วนปรากฏขึ้นมาเพื่อท้าทายกระบวนทัศน์กระแสหลัก หัวใจของแนวคิด/ทฤษฎีแนววิพากษ์เหล่านี้ทำให้มองเห็นปัญหาที่เกี่ยวกับชีวิตทางสังคม นักวิชาการอย่างอุลลริค เบ็ค (Ulrich Beck) และเอลิซาเบ็ธ เบ็ค-เกิร์นชาม (Elisabeth Beck-Gernsheim) ชนนานนามความรู้กระแสหลักว่า “*zombie knowledge*” ซึ่งหมายถึงความรู้ที่ไม่สามารถปรับวิธีคิดให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วที่เกิดขึ้นในยุคสมัยของเรา นักวิชาการทั้งสองคนพยายามชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการวางตำแหน่งแห่งที่ของความรู้แบบเก่าทั้งหมดของเราลงในกรอบของระดับโลกในปัจจุบัน พูดอีกอย่างหนึ่งก็คือ เราจำเป็นต้องคิดให้ไกลกว่าระดับท้องถิ่น การสร้างทฤษฎีทางสังคมไม่ได้กระทำกันใน “*หลอดแก้วสูญญากาศ*” แต่แฝงฝังอยู่ภายใต้โครงสร้างทางศีลธรรมและทางการเมืองซึ่งจำเป็นต้องแสดงออกมาให้เห็นอย่างเปิดเผยและถือว่าเป็นส่วนสำคัญของการทำงานวิชาการ

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมมีความซับซ้อนและมีความขัดแย้งภายใน คนส่วนใหญ่ในสังคมปัจจุบันสนับสนุนจินตภาพที่ว่าปัจเจกบุคคลทั้งหลายควรมีอิสระในการกำหนดรูปร่างหน้าตาของชีวิตด้วยตัวเอง หลายคนปรบมือให้การผูกมัดของจารีตประเพณีโดยมองว่าแนวโน้มนี้เป็นสัญญาณของความก้าวหน้า คนอีกจำนวนไม่น้อยสำแดงเสรีภาพในการกำหนดทางเลือกของตน และนั่นก็เป็นเรื่องที่ไม่ดีที่จะเป็นการท้าทายแบบแผนทางสังคมแบบเก่าที่คนอีกหลายคนยังยึดมั่นในการนำมาใช้ดำเนินชีวิต

เทคโนโลยีใหม่ๆ เป็นตัวจุดชนวนความขัดแย้งได้เช่นกัน การขนส่งที่รวดเร็วขึ้นและการติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นอาจจะทำให้ชีวิตของเราดีขึ้นในบางแง่มุม อย่างไรก็ตาม เทคโนโลยีที่ซับซ้อนมากขึ้นก็เขย่ากร่อนความ

² https://www.cia.gov/library/readingroom/docs/DOC_0000516933

ผูกพันแบบเก่าที่มีกับถิ่นกำเนิดและแม้แต่กับครอบครัว เทคโนโลยีด้านอุตสาหกรรมได้ปลดปล่อยภัยคุกคามออกมาอันส่งผล
เลวร้ายต่อสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติอย่างไม่เคยมีมาก่อน เรารับรู้ร่วมกันว่าการเปลี่ยนแปลงเร่งอัตราความเร็วอยู่ตลอดเวลา
แต่มุมมองต่างๆที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงกลับแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดโดยเฉพาะในประเด็นที่ว่า *แล้วการเปลี่ยนแปลง
โดยเฉพาะแบบไหนล่ะที่นำไปสู่ความก้าวหน้า?*

ในคริสต์ศตวรรษที่ 20 เราได้เห็นความสำเร็จของมนุษยชาติอย่างไม่เคยมีมาก่อนควบคู่ไปกับโศกนาฏกรรมของ
มนุษยชาติที่ไม่เคยมีมาก่อน ขณะที่ชีวิตประจำวันของหลายคนมีสภาพที่ดียิ่งขึ้น แต่สำหรับคนอีกจำนวนไม่น้อยทีเดียว
ทางออกของปัญหาในการดำรงชีวิตอย่างเช่นความไม่เท่าเทียมกัน ความยากจน การถูกทำให้เป็นคนไร้ค่า โรคภัยไข้เจ็บ ความ
ขัดแย้ง สงคราม หรือแม้กระทั่งการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ ดูจะอยู่ไกลจากตัวพวกเขามาก เรื่องเร่งด่วนและมีความสำคัญยิ่งได้ผุดโผล่
ขึ้นมาในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ไม่ว่าจะเป็นการควบคุมการเพิ่มจำนวนของประชากรและการสร้างคามยั่งยืนที่เหมาะสมให้กับ
สิ่งแวดล้อม

ในการมีชีวิตอยู่ในคริสต์ศตวรรษที่ 21 นั้น เราต้องมีความพร้อมในการรับมือและในการจัดการกับปัญหาดังกล่าว
ข้างต้นด้วยการมีจินตนาการที่วิพากษ์ (critical imagination) ความเห็นอกเห็นใจที่มีต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน (humanistic
compassion) และเจตจำนงทางการเมือง (political will) การท้าทายนี้ยิ่งใหญ่มาก และ*นักวิชาการจำเป็นต้องตื่นตัวต่อการ
ทำความเข้าใจสังคมมนุษย์ โดยเฉพาะด้วยการมีทรรศนะที่วิพากษ์ (critical perspective)*

ในมิติของเวลาและพื้นที่ (time and space) มหาวิทยาลัยเจ้าพระยาเป็นสถาบันการศึกษาที่ได้เดินก้าวข้ามพัน Y2K
(Year 2000) สู่อศวรรษใหม่ (the New Millennium) มาแล้ว และกำลังเดินทางมาถึงปีที่ 19 รวมตลอดถึงจะเดินทาง
ต่อไปอย่างไม่หยุดนิ่งบนเส้นทางของการเปลี่ยนแปลงที่มีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาซึ่งมีการศึกษาที่เป็นหัวใจจักร ปีพ.ศ.
2559 นั้นนอกจากจะเป็น historic moment ของวันครบรอบการก่อตั้งมหาวิทยาลัยเจ้าพระยา และมหาวิทยาลัยเจ้าพระยา
จะจัดการประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ 2 หัวข้อ “เทคโนโลยีการบริหารเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน” (“Technology of
Management for Sustainable Development) ในวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2559 ³ แล้ว บุคลากรของมหาวิทยาลัย
เจ้าพระยายังได้ร่วมกันแสดงความยินดีกับการที่ท่านอาจารย์ ดร.ดารดน์ ศิริวิริยะกุล วิชาตะกัลส รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร
ของมหาวิทยาลัยเจ้าพระยาได้รับอนุมัติปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการพัฒนารองการ ประจำปีการศึกษา
2558 จากสภามหาวิทยาลัยเจ้าพระยา บทความทั้งหมดในวารสารฉบับนี้จึงเป็นสัญญาณ (sign) ของการแสดงความคิดเห็นใน
โอกาสนี้

บทความแรกและบทความที่สองซึ่งเป็นบทความพิเศษเรื่อง **การพัฒนาที่เหลื่อมล้ำ - ใครตกเป็นเหยื่อ?** และ
บทความวิชาการเรื่อง **การสร้างความสัมพันธ์และการศึกษาและในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้** ตามลำดับ เป็นการสะท้อนภาพ
ความจริงของสิ่งที่ได้ถูกกล่าวถึงข้างต้น โดยเฉพาะความจริงเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและผลที่เกิดขึ้นตามมา

บทความวิจัยอีกจำนวน 5 เรื่องคือ การบริหารจัดการไร้อ้อยที่มีประสิทธิผลของชาวไร้อ้อยโดยการส่งเสริม
ของโรงงานน้ำตาลในเขตพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทย, องค์ประกอบของการพัฒนารองการการบริหารส่วนตำบลให้
เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในเขตพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์, ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผล
ต่อประสิทธิผลองค์กรของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขตตรวจราชการที่ 2 ภาวะ
ผู้นำ วัฒนธรรมองค์กร หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์กรบริหารส่วนตำบลในเขตภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย และการบริหารจัดการทุนทางปัญญา และองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อ

³ มหาวิทยาลัยเจ้าพระยาได้จัดการประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ 1 (The 1st Chaopraya University National Conference / CPUNC
Year 2015) หัวข้อ “สังคมศาสตร์กับการบริหาร” เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2558

ประสิทธิผลการจัดการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตภาคเหนือของประเทศ เป็นการยืนยันให้เห็นถึงการทำงานอย่างหนักและอย่างเอาจริงเอาจังของมหาวิทยาลัยเจ้าพระยาในการเคลื่อนตัวไปสู่เป้าหมายความเป็นเลิศทางวิชาการ (academic excellence) อันเป็นสาร์ตละของสถาบันการศึกษา

ส่วนบทความสุดท้ายเป็นบทวิจารณ์หนังสือซึ่งผู้เขียนได้ตั้งชื่อของบทวิจารณ์ว่า **ชาตินิยมอำนาจและโศกนาฏกรรมของการเมืองระหว่างประเทศ** โดยนำเอาหนังสือชื่อ *The Tragedy of Great Power Politics* (2001) มาพูดถึงในเชิงวิเคราะห์ ผู้เขียนหนังสือเล่มนี้คือ จอห์น เจ เมียร์สไฮเมอร์ (John J. Mearsheimer) ซึ่งเป็นนักทฤษฎีที่ได้พัฒนาแนวพินิจทางทฤษฎีสำหรับการศึกษาการเมืองระหว่างประเทศซึ่งมีชื่อว่า offensive realism (สัจนิยมเชิงรุก) และพยายามชี้ให้เห็นว่าแนวพินิจนี้สามารถนำไปใช้อธิบายการขัดแย้งกันอย่างเข้มข้นเพื่อครองความเหนือกว่าในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีแนวโน้มที่จะยกระดับความรุนแรงไปสู่สงครามได้ หนังสือเล่มนี้ได้กลายเป็นเอกสารหลักอีกชิ้นหนึ่งสำหรับผู้ศึกษาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศโดยเฉพาะการเมืองระหว่างประเทศ